

Zitting 1979–1980

14 029

Wijziging van de artikelen 1637o, 1637u, 1638g, 1638q en 1638s van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 479c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Nr. 5

De vroegere stukken zijn gedrukt in de zittingen 1975–1976 en 1976–1977.

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 5 juni 1980

Het stemt mij tot tevredenheid dat de leden afkomstig uit de fractie van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. zich in grote lijnen met de inhoud van het wetsontwerp kunnen verenigen, dat de leden van de fractie van de P.v.d.A. het in het algemeen als een verbetering beschouwen en de beperking van beslag ter zake van alimentatie toejuichen, dat de leden van de fractie van de V.V.D. zich ermee kunnen verenigen dat de loongrens van f 20 wordt aangepast, en dat de P.P.R.-fractie zich in grote lijnen wel met de wetswijziging kan verenigen.

Met de leden van de C.D.A. fracties meen ik dat de gehanteerde grensbedragen zowel in de artikelen 1637u, 1638q, 1638s als in artikel 1638g beogen de werknemer de beschikking te laten over die inkomsten die nodig zijn voor het bekostigen van zijn eerste levensbehoeften. Het duidelijkst blijkt dit uit de regeling van artikel 1638g. Door aan te sluiten bij het Besluit landelijke normering, zoals bij nota van wijzigingen wordt voorgesteld, bereikt de wetgever dat een werknemer na loonbeslag genoeg krijgt uitbetaald om in de eerste levensbehoeften van zich en de zijnen te voorzien. Een zo verfijnde regeling is voor de artikelen 1637u en 1638q niet nodig. Daar kan worden volstaan met een grens van ongeveer gelijke hoogte en is het niet nodig voor elk individueel geval rekening te houden met de inhoudingen en gezinsomstandigheden. Ook deze regeling moet evenwel geregeld worden bijgesteld. Wegens de inhouding van loonbelasting en omdat de uitgaven toenemen met het kindertal, zou de keuze van het bruto wettelijke minimumloon als grensbedrag in de artikelen 1637u en 1638q tot een te laag netto-inkomen kunnen leiden. Daarom is het nodig voor enige speelruimte te zorgen, hetgeen is geschied door het iets hogere minimumdagloon van de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering te kiezen.

De leden van de C.D.A.-fracties vragen of, indien bij artikel 1638g als grondslag wordt gekozen de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, zulks impliceert dat de verhaalsmogelijkheid van schuldeisers op de vakantiebijslag ook wordt beperkt. Deze vraag heeft ertoe geleid het wetsontwerp zo te wijzigen, dat ook negen tienden van de wekelijkse of maandelijkse aanspraak op vakantieuitkering buiten het beslag valt. Dit blijkt uit artikel 6 van het Besluit landelijke normering, waarnaar artikel 1638g lid 1 verwijst (zie de nota van wijzigingen). Op de vakantieuitkering zelf blijft beslag wel mogelijk.

Op het Ministerie van Sociale Zaken wordt een wetsontwerp voorbereid om voor beslag op de uitkeringen uit hoofde van sociale verzekeringen een zelfde regeling te treffen als thans voor loonbeslag wordt voorgesteld.

De Subcommissie Burgerlijke Rechtsvordering van de Staatscommissie inzake herziening van de Nederlandse Burgerlijke Wetgeving heeft, onder voorzitterschap van mr. W. L. Haardt, destijds hoogleraar te Leiden, in 1973 een rapport over de bepalingen omtrent derden-beslag uitgebracht (Staatsuitgeverij, 1973). Dit rapport en de daarover verschenen literatuur, waarin ook andere voorstellen worden verdedigd, worden bestudeerd. Wetswijzigingen worden voorbereid. Het is mij nog niet mogelijk thans reeds de vraag van de C.D.A.-fracties te beantwoorden in hoeverre de conclusies van het rapport van de Subcommissie Burgerlijke Rechtsvordering zullen worden uitgevoerd.

In antwoord op een desbetreffende vraag van de P.v.d.A.-fractie wijs ik erop dat de beperkingen die artikel 1638g aan de mogelijkheden tot loonbeslag stelt, ook gelden voor beslag dat wordt gelegd voor bij voorbeeld achterstallige belasting of premiën.

Naar aanleiding van de opmerking van de P.v.d.A.-fractie dat de redactie van artikel 1638g wel erg ingewikkeld wordt, stel ik enige wijzigingen voor. De bepaling van de eerste zin wordt overgebracht naar artikel 475a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zoals hierna zal worden toegelicht. Ook de tweede, nu eerste, zin, die de beslagvrije voet begrenst, wordt vereenvoudigd. Uitgangspunt van het wetsontwerp is steeds geweest een grens te zoeken in de buurt van de bijstandsnormen. Aanvankelijk kon in het wetsontwerp niet naar de bijstandsnormen worden verwezen, omdat deze waren opgebouwd uit een laag grondbedrag met allerlei van geval tot geval wisselende toeslagen. Sedert de indiening van het wetsontwerp zijn de bijstandsnormen in het Besluit landelijke normering evenwel zo zeer vereenvoudigd, dat het nu wel mogelijk is daarnaar te verwijzen. Dit vereenvoudigt de regeling van artikel 1638g.

Met de bijstand ter zake van premies voor het ziekenfonds behoeft bij de berekening van de grens voor loonbeslag geen rekening te worden gehouden. Deze premie wordt immers van de werknemer ingehouden voor zover hij ingevolge de Ziekenfondswet is verzekerd. De premie valt buiten het beslag door de werking van artikel 475a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zoals onder artikel III voorgesteld in de nota van wijzigingen. Daarmee behoeft dus geen rekening te worden gehouden.

Bij een ziektekostenverzekering waarvan de werknemer de premie zelf betaalt, ligt dit anders. Daarom bepaalt de tweede zin dat de tijdens een beslag vervallende premies van zulk een verzekering buiten het beslag vallen. Deze premies kunnen hoog zijn. Zonder deze bepaling zou loonbeslag ertoe kunnen leiden dat premies onbetaald blijven, met als mogelijk gevolg dat de verzekering vervalt. Dit zou ongewenst zijn voor de verzekeringnemer, omdat die na het loonbeslag wellicht slechts op veel zwaardere voorwaarden zich opnieuw tegen ziektekosten kan verzekeren. Het is ook maatschappelijk ongewenst dat hem, bij een ziekte na zulk een verval van de verzekering, nog slechts een beroep open staat op bijstand.

Inhoudingen zijn aan de werkgever bekend; de beslaglegger kan deze te weten komen. Een premie die de werknemer zelf betaalt, kennen zij niet. Daarom bepaalt de derde zin van het eerste lid dat de beslaglegger en de werkgever geen acht behoeven te slaan op de door de werknemer betaalde premie, voordat de werknemer aan de werkgever en, rechtstreeks of via de werkgever, aan de beslaglegger een verklaring van de verzekeraar heeft overgelegd. Die verklaringen moeten de ziektekostenverzekering en de vervaldagen en betalingen van de premie bewijzen. Dit uitstel is geen bezwaar, omdat na het overleggen van de verklaring de betaalde premie alsnog met de volgende aan de beslaglegger toekomende loonbetalingen zullen worden verrekend. Bovendien wordt door de derde zin het doel van de regeling gediend, te weten een waarborg dat de werknemer de verzekering niet laat vervallen.

Artikel 1638g wordt bij nota van wijzigingen nog in enige andere opzichten gewijzigd. De eerste zin in het oorspronkelijke ontwerp, die beslag verbiedt op inhoudingen op het loon, is overgebracht naar een nieuw artikel 475a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Deze bepaling behoort algemeen te gelden, bij voorbeeld ook indien het geval zich zou voordoen dat een ander dan de werkgever premie inhoudt. Uitbreiding van de werking van dit voorschrift brengt niet de noodzaak tot aanpassing van andere regelingen mee, en kan daarom nu al geschieden.

Ten slotte is artikel 1638g vereenvoudigd door daarin geen uitzondering meer op te nemen voor beslagen voor levensonderhoud. Deze uitzondering zou, wanneer het oorspronkelijke ontwerp zou zijn gehandhaafd, gevolgen hebben gehad in het geval dat het loon al onder loonbeslag van anderen viel, zodat voor het alimentatiebeslag de beslagvrije voet zou moeten worden aangetast, en in het geval dat het te betalen levensonderhoud te hoog zou zijn, vergeleken met de inkomsten van de werknemer.

Dit laatste geval kan zich voordoen wanneer deze inkomsten tevoren, bij voorbeeld voordat de werknemer in loondienst trad, hoger zijn geweest. Zijn inkomstenvermindering behoort dan te leiden tot een vermindering van het verschuldigde levensonderhoud. De rechters leggen immers doorgaans geen verplichting op om levensonderhoud te betalen ten koste van de inkomsten volgens de bijstandsnormen. Deze gedragslijn wordt aanbevolen in het rapport Alimentatienormen van de werkgroep Alimentatie van de afdeling burgerlijke rechtspraak van de Vereniging voor Rechtspraak, tweede druk, 1978, o.a. te vinden in de losbladige uitgave Echtscheiding (Vuga, 's-Gravenhage), deel 4, blzz. CA 97 e.v. (Zie blz. CA 105.) Vermindering van de inkomsten zal dan ook tot vermindering van de lopende termijnen wegens verschuldigd levensonderhoud leiden wanneer de werknemer wegens de betaling daarvan minder zou overhouden voor zich zelf dan de bijstandsnorm.

Zou alimentatiebeslag onbeperkt mogelijk blijven, dan kan dat dus soms ten gevolge hebben dat de werknemer ondanks zijn loon, dat in beslag genomen is, recht heeft op bijstand. De omstandigheid dat iemand die meer loon heeft dan de bijstandsnorm toch bijstand moet krijgen, is niet gelukkig. Het is onpraktisch de gemeente waar de werknemer woont vaker dan nodig met de rompslomp voor een tijdelijke bijstand te belasten, terwijl de uitkeringsgerechtigde vaak toch al aanvullende bijstand krijgt en de werknemer, wanneer de rechter zijn verzoek tot vermindering van alimentatie inwilligt, toch geen bijstand meer nodig zal hebben. In het geval dat er reeds andere loonbeslagen zijn gelegd, kan volgens de geldende wet de uitkeringsgerechtigde ook beslag leggen op het gedeelte van het loon dat vrij is van beslag van anderen; volgens het ontwerp kan dat niet meer. Ook dan zou het immers niet doelmatig zijn dat de gemeente aan de werknemer naast zijn loon nog bijstand betaalt en zal het meestal praktischer zijn dat de uitkeringsgerechtigde zo nodig bijstand vraagt.

Deze redenen leiden ertoe om voor beslag tot levensonderhoud dezelfde grens te stellen als voor andere loonbeslagen. Dat tot dusverre wel een uitzondering werd gemaakt, komt voort uit de voor het loonbeslag tot nu toe in de wet bepaalde grens. Toen deze werd vastgesteld was de maatstaf immers dat de werknemer voldoende moest overhouden voor zich en zijn gezin. Dit was het geval wanneer het gezin samenwoonde, maar ook indien de werknemer levensonderhoud moest betalen aan elders wonende gezinsleden. De norm op grond van de bijstandswet, waarnaar nu wordt verwezen, beschouwt een feitelijk gescheiden man of vrouw evenwel als alleenstaand. De grens van het loonbeslag houdt dus in dit geval geen rekening met uitgaven voor elders wonende gezinsleden. De ruimte die onder de oude regeling, toen zij werd vastgesteld, werd opengehouden voor alimentatiebetalingen, komt dus te vervallen. Daarmee vervalt ook de reden om loonbeslag tot levensonderhoud ruimer toe te laten dan andere loonbeslagen.

De gedachte van de fractie van de P.v.d.A. om ter vereenvoudiging een percentage van het *bruto*-minimumloon als grens te stellen, zou tot onbillijk-

heden leiden. Wanneer bij voorbeeld 72 % van het bruto-minimumloon zou worden gekozen, zou dit voor een echtpaar zonder kinderen tot dezelfde uitkomst leiden als de 90 % van de bijstandsnorm die het wetsontwerp voorstelt. Voor de eerste levensbehoeften van een echtpaar met kinderen zou dit echter te weinig zijn. Voor een alleenstaande zou het daarentegen ruim 40 % te veel zijn, want de bijstandsnorm voor een echtpaar zonder kinderen is ruim 40 % hoger dan die voor een alleenstaande. Dit is een groot verschil.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen om een nadere motivering van de voorgestelde aansluiting bij de ontwikkeling van het wettelijke minimumloon. Er bestaat een koppeling tussen de ontwikkeling van het netto-minimumloon enerzijds en de ontwikkeling van de normbedragen in het kader van de algemene bijstand en die van het minimumdagloon in de sociale verzekeringssector op netto basis anderzijds. De koppeling aan de bijstandsnorm brengt de aansluiting aan de ontwikkeling van het minimumloon dus mee. De reden hiervoor is geen andere dan de hiervoor reeds uiteengezette overweging dat de werknemer ondanks loonbeslag moet kunnen voorzien in de eerste levensbehoeften van zich en zijn gezin.

Zoals bekend wordt het wettelijke minimumloon halfjaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van het algemene loonpeil, terwijl daarnaast de mogelijkheid bestaat van bijzondere verhogingen. Van deze mogelijkheid is in het verleden een drietal malen gebruik gemaakt. De vraag of daarmee niet de grens van de kosten van de eerste levensbehoeften in engere zin wordt overschreden, kan in die zin worden beantwoord dat in de ontwikkeling van het minimumloon, en daarmee samenhangend van de bijstandsnormen, niet alleen de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud, maar doelbewust ook veranderende maatschappelijke inzichten in aanvaardbare minimumbelonings- en inkomensnormen tot uitdrukking worden gebracht.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen verder of bij de voorgestelde aanpassing van de loongrens de gerechtvaardigde belangen van de schuldeisers wel voldoende zijn afgewogen. Dit is inderdaad gedaan. Indien het bedrag van f 20 sedert de vaststelling in 1960 gelijke tred had gehouden met de gemiddelde loonontwikkeling, zou het thans f 75 per dag of, omgerekend per maand, ruim f 1600 bedragen. Dat bedrag ligt in de buurt van het *bruto*-minimumloon. Door niet opnieuw een vast bedrag te kiezen, dat van de gemiddelde loonontwikkeling zou zijn afgeleid, maar rekening te houden met inhoudingen en met de gezinssamenstelling, is de uitkomst waartoe dit wetsontwerp leidt, doorgaans gunstiger voor de schuldeisers dan in 1960 de grens van f 20. Omdat het bedrag van f 20 destijds ook voor werknemers met grote gezinnen gold en dus voor hen ruimte moest laten, ligt deze uitkomst overigens voor de hand. Alleen wanneer de schuldenaar een groot gezin heeft, wordt de uitkomst thans niet gunstiger voor de schuldeisers.

De vraag of de Regering de voorgestelde grens redelijk acht ten opzichte van schuldeisers die als zelfstandigen nog niet 90% van het netto-minimumloon verdienen, beantwoord ik bevestigend. Het uitgangspunt dat men van zijn loon voldoende moet overhouden voor de eerste levensbehoeften van zich en de zijnen, is tegenover iedereen redelijk. Ook de schuldeiser komt op den duur aan zijn trekken, want het beslag blijft liggen totdat de schuld aan hem voldaan is. Zoals in de vorige alinea is uiteengezet, is de regeling van dit wetsontwerp gunstiger voor schuldeisers dan de bestaande regeling in 1960 was, en wel gunstiger naarmate minder personen van het inkomen van de werknemer afhankelijk zijn. Bovendien wordt, zoals hiervoor is meegedeeld, op het Ministerie van Sociale Zaken een regeling voorbereid die beslag op sociale uitkeringen mogelijk maakt, voor zover deze uitkeringen netto hoger zijn dan negen tienden van de bijstandsnormen.

De vragen van de P.P.R.-fractie hoe artikel 1637u van het Burgerlijk Wetboek in de praktijk wordt gehanteerd en wat het gebruik in het bedrijfsleven hieromtrent is, heb ik voorgelegd aan de centrale organisaties van werkgevers en werknemers.

Als enige heeft het Verbond van Nederlandse Ondernemingen hierover enige gegevens verschaft. Daaruit blijkt dat het boetebeding in de praktijk nog wel wordt gehanteerd. In een aantal sectoren van het bedrijfsleven vormt het nog onderdeel van reglementen. De functie van het boetebeding is in die gevallen voornamelijk preventief. De overweging om een dergelijk beding nog op te nemen is veelal, dat wanneer dit niet zou gebeuren de enige resterende disciplinaire maatregelen schorsing of ontslag zijn. In bepaalde situaties acht men een dergelijke maatregel te zwaar. De indruk bestaat niet, dat misbruik van het beding wordt gemaakt. In de sectoren van het bedrijfsleven waar het boetebeding nog wordt gehanteerd, leeft op grond van bovenstaande overwegingen de wens tot handhaving van de huidige regeling. Tot zover de korte inhoud van de gegevens die het Verbond van Nederlandse Ondernemingen heeft verschaft.

Met de leden van de C.P.N.-fractie ben ik van mening dat het voor de hand ligt artikel 1637o opnieuw te wijzigen indien de werkweek zou worden verkort.

Deze leden menen dat de artikelen 1637u en 1637j–1637m kunnen vervallen. Dat zijn de bepalingen over het boetebeding en het reglement. De voor het vervallen van het boetebeding en het reglement aangevoerde argumenten overtuigen mij niet. Dat in sommige reglementen verouderde bepalingen zullen voorkomen, kan op andere wijze verholpen worden dan door elk reglement te verbieden. En dat een boete wegens te laat komen hoger kan zijn dan het loon over de verzuimde tijd, kan gerechtvaardigd zijn in de zeer wel denkbare gevallen dat de schade wegens dat te laat komen ook groter is dan het loon over de verzuimde tijd.

Het voorstel van de C.P.N.-fractie om de woorden «voor eenen dag» in artikel 1637u, vijfde lid, eerste zin, te wijzigen in «voor een halve dag», neem ik over in de bij deze memorie gevoegde nota van wijzigingen. De hoogste boete die de werkgever mag opleggen wordt hierdoor verlaagd van 20% tot 10% van het weekloon. Die grens sluit beter aan bij de grens voor het loonbeslag van negentig procent in artikel 1638g, eerste lid.

Dat deze wijziging het zesde lid van artikel 1637u overbodig zou maken, zoals de C.P.N.-fractie zegt, zie ik niet in. Het zesde lid bepaalt dat van de regeling van het derde, vierde en vijfde lid van artikel 1637u vrijelijk mag worden afgeweken bij schriftelijke overeenkomst, mits de arbeider meer verdient dan f 20 (volgens het wetsontwerp: meer dan het minimumdagloon volgens de WAO). Deze grens staat los van het maximum van de boete. Daarom zie ik geen reden het zesde lid en het voorgestelde nieuwe zevende lid te laten vervallen.

De C.P.N.-fractie voelt er voor een einde te maken aan de bevoegdheid van de rechter tot matiging van de wettelijke verhoging van te laat uitbetaald loon. Het lijkt mij nuttig dat de rechter deze matigingsbevoegdheid houdt.

Ten slotte wil ik de hierbij gaande nota van wijzigingen toelichten.

Deze nota bevat voorstellen om nog zes andere artikelen te wijzigen (de nieuwe onderdelen B, F, en H van artikel I en artikel II), dan het intitulé aan geeft. Om het intitulé niet te lang te maken, is het vereenvoudigd.

De wijziging in de considerans is een gevolg van de vernummering van de bestaande boeken van het Burgerlijk Wetboek bij de invoering van Boek 2.

De toevoeging aan artikel 1637s vervangt de aanhef van artikel 1638s en wordt hierna bij dat artikel toegelicht.

De wijziging in artikel 1637u is voorgesteld door de C.P.N.-fractie en is hierboven reeds besproken.

De wijziging in artikel 1638g komt ten dele tegemoet aan de wens van de P.v.d.A. tot vereenvoudiging en is hiervoor reeds geheel besproken.

Artikel 1638r maakt het mogelijk dat de werkgever bepaalde eigen voordeelingen op de werknemer, zoals een voorschot, in mindering brengt op het loon. De vraag of de werkgever, indien loonbeslag is gelegd, deze schuldvergelijking ook mag toepassen op het deel van het loon dat buiten het loonbe-

slag valt, is onder de geldende wet omstreden in de rechtspraak en tussen de schrijvers¹. Levenbach stelt in het ontwerp voor Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek voor om het maximum van het bedrag waartoe schuldvergelijking, in het nieuwe BW tot verrekening verdoopt, is toegelaten, te verlagen met het bedrag dat in geval van loonbeslag wordt ingehouden voor de beslaglegger.

Het toelaten van schuldvergelijking ten koste van het loondeel dat buiten loonbeslag valt, zou in strijd zijn met de bedoeling van de wet en van het wetsontwerp. Het zou er zelfs toe kunnen leiden dat de werknemer op de betaaldag niets in handen krijgt. Daarom wordt voorgesteld voor het gezamenlijke bedrag waartoe artikel 1638r schuldvergelijking toelaat, dezelfde grens te stellen als voor loonbeslag, zodat de werknemer altijd 90 % van de bijstandsnorm in handen krijgt. Daarnaast wordt het gezamenlijke maximum van 10 % voor verrekening van boeten en van de prijs van benodigdheden voor de huishouding, grond- of hulpstoffen, gehandhaafd. Het nieuwe voorschrift treedt in de plaats van de thans voor alle inhoudingen wegens schulden aan de werkgever te zamen geldende grens van 30 % van het brutoloon. In deze tijd is er, naast de nieuwe grens van 90 % van de bijstandsnorm geen behoefte aan nog een wettelijke grens. Het voordeel voor de werknemer is dat nu wordt gewaarborgd dat hij ten minste 90 % van de bijstandsnorm in handen krijgt. Voor werknemers wier loon ruim boven het minimumloon ligt, betekent de nieuwe grens dat meer van het loon mag worden gecompenseerd met schulden aan de werkgever, dan tot dusverre. Deze achteruitgang is in zoverre slechts schijn, dat de werkgever naast de inhoudingen ook nog beslag onder zich zelf kan leggen, zodat hij uiteindelijk toch evenveel kan inhouden als een andere beslaglegger, terwijl ook hij de kosten van het beslag op de werknemer kan verhalen.

Bij nader inzien stel ik voor artikel 1638s te schrappen. Sinds jaar en dag worden bij de Rijkspostspaarbank geen nieuwe staangeldrekeningen meer geopend. In het ontwerp voor Boek 7 nieuw BW wordt voorgesteld de regeling te laten vervallen. Zie de toelichting op titel 7.10, nr. 8, blz. 1033, en op artikel 7.10.3.3 op blzz. 1048 en 1049.

Voor zover de hierover geraadpleegde centrale organisaties van werkgevers en werknemers geantwoord hebben, zien zij geen bezwaren tegen het schrappen van de bepaling. Het laten voortbestaan en bij de tijd houden van deze regeling lijkt mij niet zinvol. Het schrappen betekent dat geen nieuwe staangeldrekeningen tussen werkgever en werknemer mogen worden overeengekomen. Dit verbod volgt uit artikel 1638p, eerste lid, BW, waarop artikel 1638s tot nu toe een geoorloofde uitzondering is. Voor de bestaande staangeldrekeningen wordt als overgangsbepaling voorgesteld dat zij ter vrije beschikking staan van de werknemer of werknemers van wier loon het geld was ingehouden (artikel V).

De verwijzing in artikel 2031 BW naar het te schrappen artikel 1638s kan vervallen. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt de verwijzing naar het derde boek van het Burgerlijk Wetboek aan te passen aan de vernumming van de boeken bij de invoering van Boek 2 BW in 1976.

Artikel II sluit aan op het schrappen van artikel 1638s BW. Op drie plaatsen in het arbeidsrecht voor zeevarenden wordt in het Wetboek van Koophandel verwezen naar de artikelen 1638s–1638x. Dit wordt gewijzigd in de artikelen 1638t–1638x.

Het nieuwe artikel 475a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is ontleend aan de eerste zin van artikel 1638g BW volgens het oorspronkelijke wetsontwerp. Bij pensioenregeling denke men aan ouderdoms-, arbeidsongeschiktheids-, weduwen-, weduwnaars- en wezenpensioenen. Daarnaast onderscheidt artikel 1 lid 1 onder d van de Pensioen- en spaarfondsenwet ondernemingsspaarregelingen die tot uitkeringen tot oudedagsverzorging leiden zonder een pensioen karakter te hebben; zie artikel 3 van die wet. De redenen om deze bepaling te verplaatsen en daarmee haar werking uit te breiden, zijn hierboven toegelicht bij artikel 1638g. In het voetspoor van het buiten het beslag houden van ziekenfondspremie van verplicht verzekerden, wordt ook de ingehouden premie van vrijwillig verzekerden buiten de werking van beslag gehouden.

¹ Beide zijn naast elkaar toegelaten volgens W.C.L. van der Grinten, Arbeidsovereenkomstenrecht, 11de druk, 1977, blzz. 55 en 56 en enkele daar genoemde oudere schrijvers; ook wordt daar naar de verdeelde rechtspraak verwezen. Hiertegen o.a. P. W. Kamphuisen, De collectieve en de individuele arbeidsovereenkomst, 1956, blz. 140; evenzo De Leede in Asser, Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht, deel III, 5, 4e druk, 1977, blzz. 142, 143, en impliciet: P. Zonderland, De arbeidsovereenkomst, 1975, blz. 75.

Ten slotte wordt voorgesteld artikel 479c van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te wijzigen. Dit voorstel vloeit voort uit de wijziging van artikel 1638g BW. Artikel 1638g maakt loonbeslag wegens levensonderhoud mogelijk binnen de gewone grens voor het loonbeslag. Artikel 479c verklaart beslag wegens levensonderhoud onbeperkt mogelijk, niettegenstaande anders luidende bepalingen in andere wettelijke regelingen. Deze bepaling zou de nieuwe regeling in artikel 1638g over beslag voor levensonderhoud krachteloos maken. Daarom wordt aan artikel 479c de bepaling toegevoegd dat beslag voor levensonderhoud toch aan de nieuwe grenzen van artikel 1638g BW gebonden zal zijn. De onbeperkte mogelijkheid van beslag vervalt daarmee. Er is geen reden deze regeling niet thans reeds te laten gelden voor alle periodieke uitkeringen.

De woorden van de nieuwe tweede zin zijn zo gekozen dat de grens van artikel 1638g doorslaggevend is, zowel bij loon, waarvoor artikel 1638g geschreven is, als in andere gevallen.

Wegens het vervallen van artikel 1638s moet ook onderdeel b van artikel III (nu IV) worden geschrapt. Bovendien is de bepaling ter wille van de leesbaarheid in twee leden verdeeld. Artikel V is nodig wegens het schrappen van artikel 1638s. De inleg op spaarrekeningen die krachtens dat artikel zijn geopend, staat voortaan ter vrije beschikking van de werknemer.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter